คำปราศรัยแม่กองธรรมสนามหลวง
วันเปิดสอบธรรมศึกษา
พุทธศักราช ๒๕๖๙
วันอังคารที่ ๑ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๙

ท่านประธานอำนวยการ กรรมการกำกับห้องสอบ และนักเรียนผู้สอบธรรมศึกษาทุกคน

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระชินวรวิสุทธิเทวารยวงศ์ โปรดประทานกำเนิดการสอบ “ธรรมศึกษา” สำหรับคฤหัสถ์ขึ้น เป็นนวัตกรรมทางสังคมอันล้ำเลิศในยุคนั้น ซึ่งยังคงพัฒนาก้าวหน้าสืบมาตราบเท่าทุกวันนี้ เป็นการเปิดโอกาสให้มหาชนทุกเพศ ทุกวัย และทุกฐานะ ได้เข้าใจและเข้าถึงพระพุทธธรรม นำไปสู่สัมฤทธิผลกล่าวคือ สันติสุขในชีวิตและในสังคมทุกระดับ การเรียนธรรมจึงหาใช่เพียงการศึกษาเพื่อให้ทราบสารัตถะแห่งพระพุทธศาสนา พุทธประวัติ ศาสนพิธี และมีทักษะเบื้องต้นสำหรับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สำหรับนำไปสอบวัดความรู้แต่เพียงเท่านั้น หากเจตนารมณ์ที่แท้จริงของบูรพาจารย์ ผู้สร้างสรรค์หลักสูตรนี้ขึ้น ก็เพื่อให้คฤหัสถ์ผู้ศึกษามีหลักที่เที่ยงตรงแม่นยำและถูกต้อง ไม่ง่อนแง่นคลอนแคลน เพื่อจักได้น้อมนำไปอบรมกาย วาจา และใจของตนให้ถึงพร้อมด้วยวิชชาและจรณะ สำหรับการเป็นอุบาสกอุบาสิกาที่ดี เป็นศรีพระศาสนา สามารถอุปถัมภ์และคุ้มครองพระพุทธศาสนาให้มั่นคงสถาวรได้สืบไป

ในปัจจุบัน โลกได้เข้าสู่ยุคแห่งปัญญาประดิษฐ์ ซึ่งสามารถประมวลข้อมูล จดจำถ้อยคำและตอบคำถามได้อย่างรวดเร็ว ความเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้การศึกษาพระพุทธธรรมยิ่งทวีความสำคัญ เพราะสิ่งที่กลไกอิเล็กทรอนิกส์อาจช่วยค้นหาและประมวลผลได้นั้น มิใช่สิ่งเดียวกับสติและปัญญา ที่กำกับชี้นำมนุษย์ให้รู้จักผิดชอบชั่วดี ปัญญาประดิษฐ์จึงหาใช่ปัญญาที่แท้ในทางพระพุทธศาสนา และไม่อาจหมายรวมไว้ในนิยามของคำว่าปัญญา ต่อให้เทคโนโลยีก้าวหน้า แต่หากบุคคลผู้ใช้ไร้คุณธรรม มัวเมามืดบอดอยู่ในอวิชชา บุคคลก็อาจนำสังคมไปสู่ความเสื่อมทราม ยิ่งนานวันเข้า สมาชิกสังคมผู้รู้แต่คติโลกโดยขาดคติธรรม ย่อมจักนำพาสังคมสู่ความพินัติล่มจม ต้องด้วยพระพุทธานุศาสนีที่ว่า “โย จ วสฺสสตๆ ชีเว อปสฺสๆ ธมฺมมุตฺตมๆ, เอกาหๆ ชีวิตๆ เสยฺโย ปสฺสโต ธมฺมมุตฺตมๆ.” ความว่า “ผู้ใดมีชีวิตอยู่ถึงร้อยปี แต่ไม่เห็นธรรมอันประเสริฐ ชีวิตของผู้นั้นย่อมไม่ประเสริฐเท่าผู้มีชีวิตอยู่เพียงวันเดียวแต่เห็นธรรม”

/ ผู้ศึกษาธรรม...

ผู้ศึกษาธรรรม จึงพึงระลึกอยู่เสมอว่า “ปรโตโฆสะ” หรือข้อมูลข่าวสารภายนอกนั้น แม้จะช่วยให้เกิดความรู้ แต่ความรู้จะเจริญขึ้นเป็นปัญญาได้อย่างแท้จริง จำต้องอาศัยการพิจารณาอย่างแยบคาย ด้วย “โยนิโสมนสิการ” ชาวพุทธยุคใหม่จึงต้องเรียนรู้ทั้งพระธรรมและรู้เท่าทันเครื่องมือที่เข้ามาช่วยในการศึกษา ต้องตรวจสอบแหล่งที่มาที่ชอบด้วยกระบวนวิธีการศึกษาธรรมของคณะสงฆ์ไทย รู้จำแนกแยกแยะข้อเท็จจริงออกจากข้อสันนิษฐานหรืออัตโนมติ เพื่อจักได้สามารถพิจารณาสัจธรรมโดยถ่องแท้ และน้อมนำพระพุทธธรรมไปเป็นเครื่องประคับประคองชีวิตมิให้หลงใหลไปตามความสามารถอันไร้ขอบเขตของเครื่องมือ

ขออนุโมทนาในกุศลเจตนาของเจ้าคณะพระสังฆาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษาคณะกรรมการจัดสอบ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันจัดการเรียน่การสอนและอำนวยการสอบเพื่อทำหน้าที่สืบต่ออายุพระศาสนาอย่างเต็มกำลัง ด้วยอานุภาพแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย และบารมีธรรมแห่งบูรพาจารย์ผู้สร้างสรรค์คุณูปการแก่การพุทธศาสนศึกษา ขออำนวยพรให้ทุกท่านจงประสบสัมฤทธิผลโดยธรรม สมตามความมุ่งมาดปรารถนา และขอท่านผู้มีกุศลเจตนาต่อการธรรมศึกษาจงเจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนายิ่งๆ ขึ้นสืบไป เทอญ.

(สมเด็จพระมหาวีรวงศ์)
แม่กองธรรมสนามหลวง